

Z0027
GEOGRAFICKÁ ANALÝZA
TRHU PRÁCE

cvičení 2

5. října 2011

Míra nezaměstnanosti

▪ Výpočet míry nezaměstnanosti (MN)

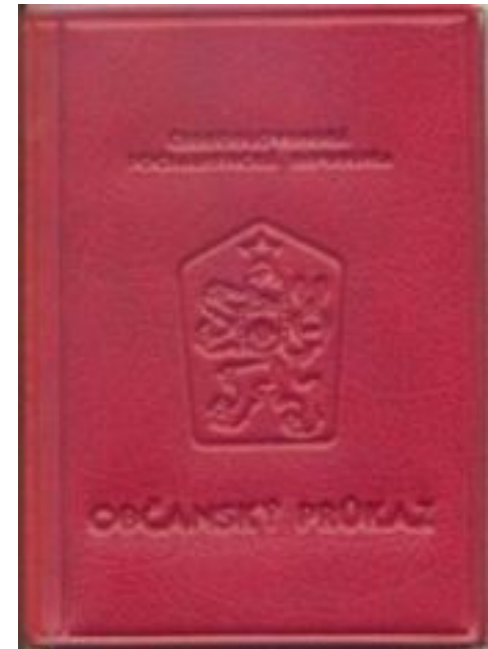
- $$MN = \frac{\text{počet uchazečů}}{\text{pracovní síla}} * 100$$
- jednotka [%], vhodné zaokrouhlovat na jedno desetinné místo
- pracovní síla = zaměstnaní + nezaměstnaní
- od roku 1989 se několikrát změnila metodiky -> vliv na výši MN

MN před rokem 1989

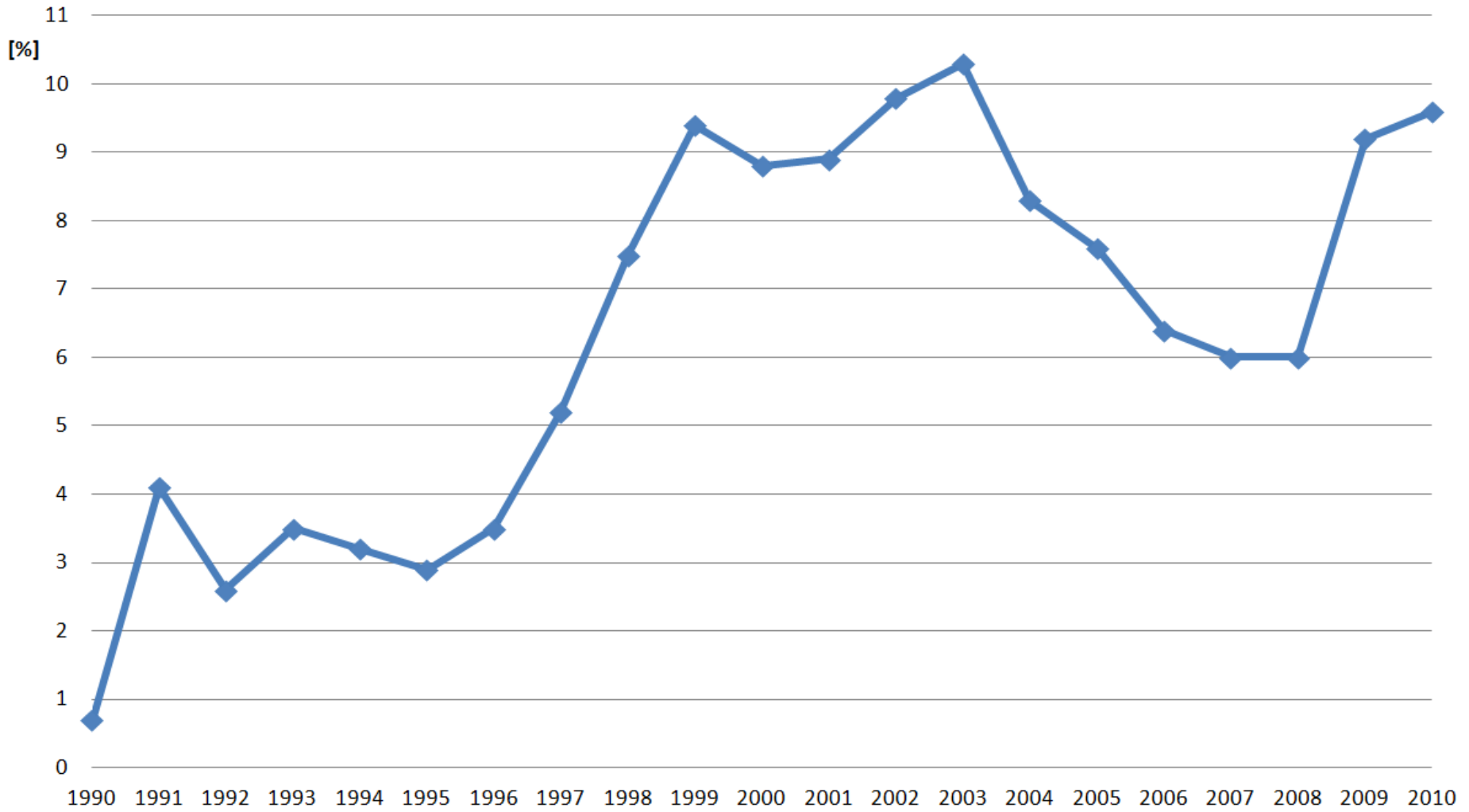
- **nezaměstnanost v podstatě neexistovala**

- zákon o příživnictví pro osoby vyhýbající se práci
- nutnost mít od zaměstnavatele potvrzení v občanském průkazu

- po roce 1989 zcela nový fenomén,
neexistovaly ani úřady práce

Míra nezaměstnanosti v ČR (vždy k 31. 12.)

MN v první polovině 90. let

- **změny ve výpočtu**

- **1. změna**

ve jmenovateli místo pracovní síly počítáno s produktivním obyvatelstvem (muži 15-59 let, ženy 15-54 let)

důsledek ?

produktivní obyvatelstvo – 6 mil., pracovní síla – 5,4 mil.

- **2. změna**

uchazeči o zaměstnání se hlásili na ÚP podle místa bydliště

X

pracovní síla se brala podle místa pracoviště

důsledek ?

velká města x zázemí -> vliv na regionální rozvoj

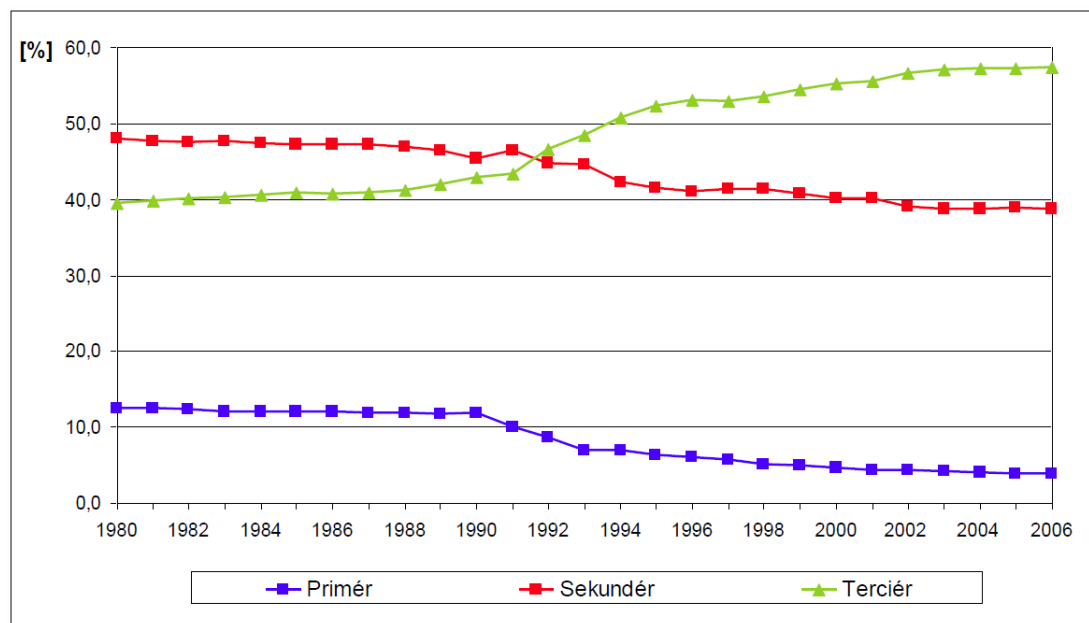
MN v první polovině 90. let

▪ konec roku 1990

- počet uchazečů: 39,4 tis., míra nezaměstnanosti: 0,7 %
- poddimenzované služby nabírají pracovníky z výrobní sféry

▪ konec roku 1991

- počet uchazečů: 221,7 tis., míra nezaměstnanosti: 4,1 %
- rozjezd reforem,
- poddimenzovanost služeb se snižuje

Obr. 2: Struktura v sektorech národního hospodářství Česká republiky v letech 1980 - 2006
Pramen: ČSÚ: Časové řady základních ukazatelů statistiky práce 1948 - 2007. ČSÚ, Praha, 2008.

MN v první polovině 90. let

- **problémové regiony**

- s upadajícím průmyslem:

 - Kladno - Poldi

 - Příbram – Československý uranový průmysl

 - Vsetín – Tesla (Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí, Vsetín)

 - Třebíč – Závody Gustava Klimenta, později Bopo

- zemědělské regiony:

 - Bruntál

 - Znojmo

 - Louny

MN v první polovině 90. let

▪ České republika x Slovensko

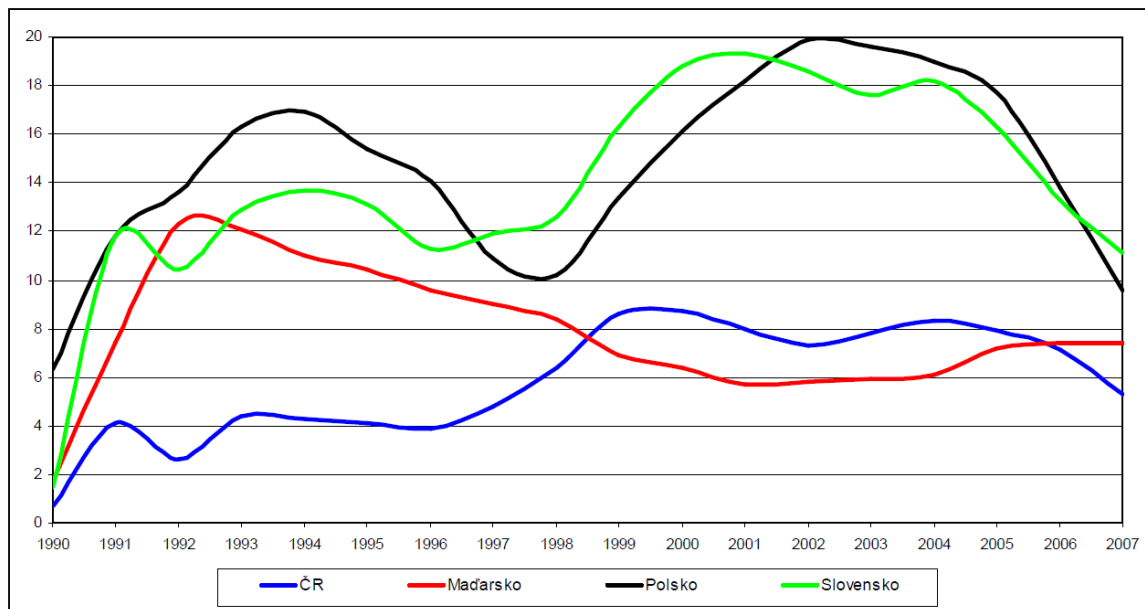
- Slovensko:
uzavření zbrojního průmyslu (vliv V. Havla ???)
romské obyvatelstvo (především na východě a JV)

▪ „český zázrak“

- 1990-1996 nízká MN
v postsocialistickém
prostoru
- důvody: privatizace,
resp. oddálená
restrukturalizace

+

role investičních
fondů

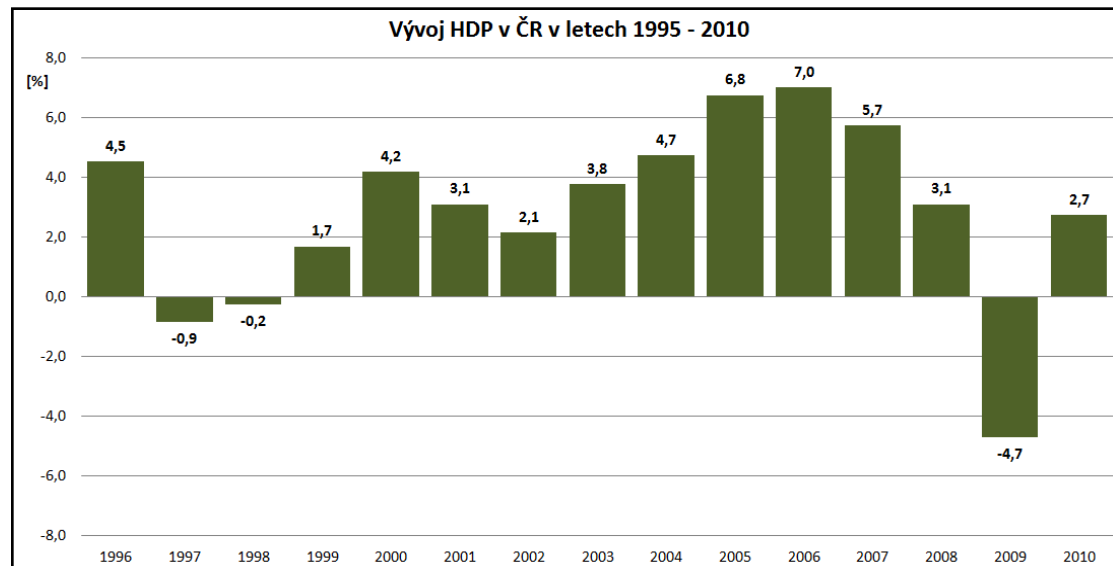
Obr. 4: Průměrná roční míra nezaměstnanosti [%] v zemích Visegrádské čtyřky v období 1990 - 2007⁵

Pramen: OECD : *OECD Factbook 2008: Economic, Environmental and Social Statistics, Unemployment rates: total, 2008*

MN ve druhé polovině 90. let

▪ hospodářská recese (měnová krize) 1997-1998

- počátek schodkových rozpočtů
- pokles HDP
- bankovní socialismus -> privatizace bank
- vyprofilování severních Čech a severní Moravy jako problémových regionů
- restrukturalizace podniků

Tab. Vývoj na trhu práce v ČR (vždy k 31. 12.)

	1996	1997	1998	1999
počet uchazečů (v tis. osob)	186,3	268,9	386,9	487,6
míra nezaměstnanosti (v %)	3,5	5,2	7,5	9,4

MN před vstupem do EU

▪ **předvstupní období**

- obnovení hospodářského růstu, zastavení výrazného nárůstu nezaměstnanosti
- pro-investiční opatření: investiční pobídky, podpora průmyslových zón
- výrazný příliv PZI
- na konci roku 2003 bylo 542,5 tis. nezaměstnaných a MN 10,3 %

- ***problémové regiony:***

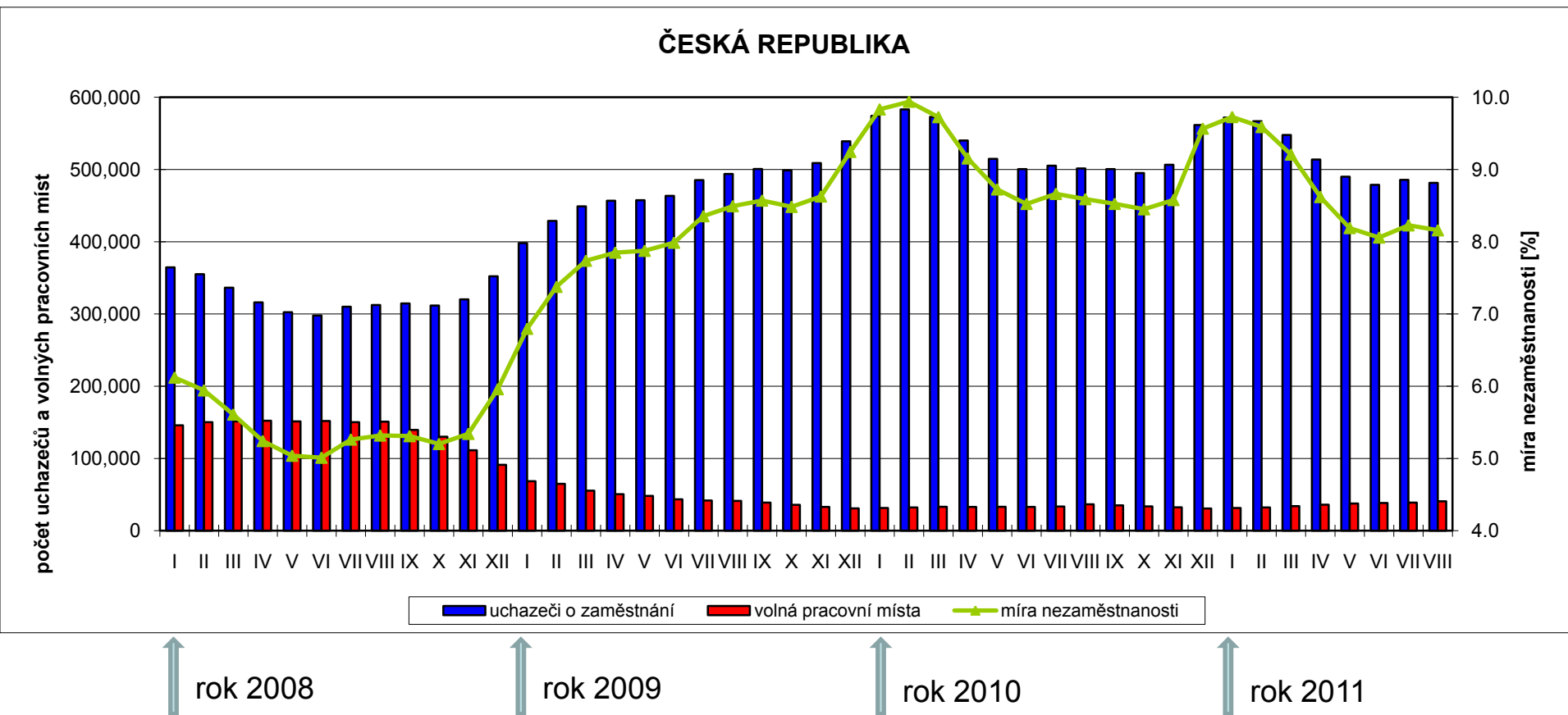
1) Most	23,5 %
2) Karviná	20,4 %
3) Teplice	19,9 %
4) Louny	18,9 %
5) Chomutov	18,7 %
6) Ostrava-město	18,4 %
7) Bruntál	18,2 %
8) Jeseník	18,2 %
9) Hodonín	15,8 %
10) Děčín	15,6 %

MN po vstupu do EU (2004-2007)

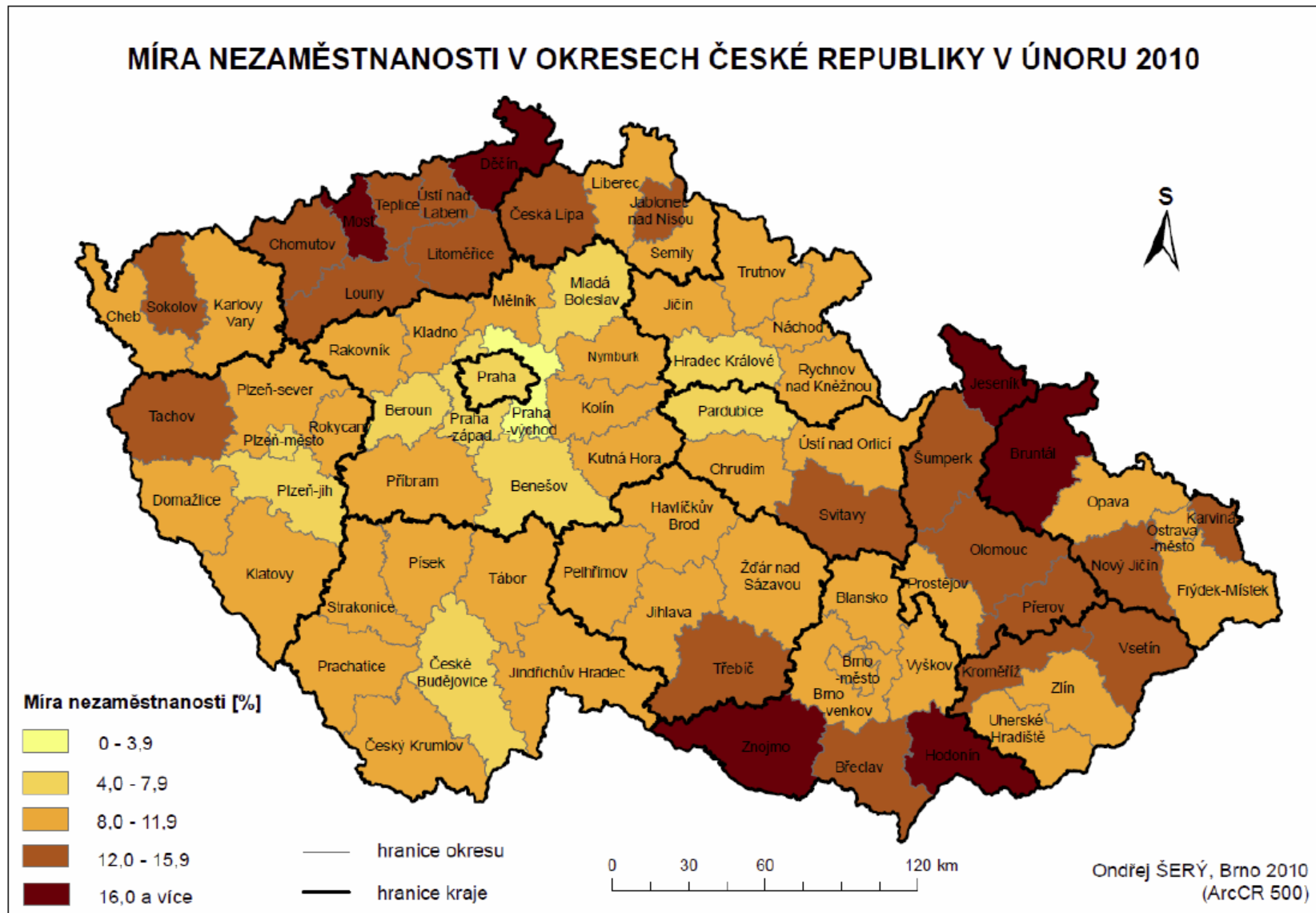
- **„ekonomicky nejlepší odvětví od roku 1989“**
 - vliv vstupu do EU (květen 2004) a předtím do NATO (březen 1999)
 - zahraniční investoři, posílení exportu, zapojení do mezinárodního obchodu
 - 2005 až 2007 růst HDP o více než 5 %
 - pozvolný pokles nezaměstnaných i MN
 - na konci roku 2007 bylo 354,9 tis. nezaměstnaných a MN 6,0 %
- **2004 – metodická změna:**
do výpočtu MN se už nezahrnují všichni uchazeči, ale **dosažitelní uchazeči**
(= do 14 dnů schopní nastoupit)

MN v období ekonomické krize

- **nejhorší krize od SHK ve 30. letech 20. století**
 - červen 2008: 297,9 tis. nezaměstnaných; MN 5,0 %
 - únor 2010: 583,1 tis. nezaměstnaných; MN 9,9 %

Příl. 12: Míra nezaměstnanosti v okresech České republiky v únoru 2010 (tj. měsíc s nejvyšší hodnotou míry nezaměstnanosti ČR během ekonomické krize)

Pramen: MPSV ČR: *Integrovaný portál MPSV - Zaměstnanost, Statistiky nezaměstnanosti*. Praha, 2010.

Zadání cvičení 2

▪ **Hodnocení vývoje na trhu práce v letech 1990 až 2010**

Analyzujte vývoj na trhu ve Vámi zvoleném okrese, příslušném kraji a ČR v letech 1990 až 2010.

- území: Vámi zvolený okres, příslušný kraj a ČR
nelze si zvolit hlavní město Prahu
- data za jednotlivé roky v období 1990 až 2010 (vždy k 31. 12.)
- ukazatele: míra nezaměstnanosti (%)
počet uchazečů na jedno volné pracovní místo
- data: 1990 – 1996 soubor ve studijních materiálech v ISu
od 1997 na Integrovaném portálu MPSV
rok 1999 podle starých krajů, hodnotu za stávající kraj nutno vypočítat
- výstupy: 1 x tabulka, 2 x grafy + komentář
- odevzdat do Odevzdáárny v ISu nejpozději do 19. října 2011 (včetně)